

GDAŃSKIE MINIATURY - SIEDLCE, SUCHANINO

Dla ich upamiętnienia oraz tysięcy bezimiennych ofiar tej epidemii w Gdańsku Pomnik ten ufundowali:
Miasto Gdańsk, Związek Mniejszości Niemieckiej w Gdańsku.
Ihnen zu Ehren und zu Ehren Tausender unbekannter Opfer der Epidemie in Gdańsk wurde dieses Denkmal gestiftet von:
Stadt Gdańsk, Bund der Deutschen Minderheit in Gdańsk.

1. Jaka data widnieje poniżej tego napisu?

2. Ile metrów kwadratowych liczy Laboratorium amunicyjne?

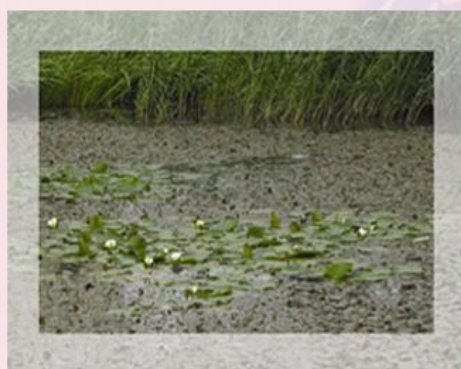

3. Kto jest fundatorem Krzyża Milenijnego?

4. Jakie zwierzęta zdobią ten pomnik?

5. Podaj nazwę instytucji, do której należy staw?

Owocnych poszukiwań życzy:

z partnerami:

teatr wubn zoz

Siedlce, Suchanino – szlakiem bitew, twierdz i fortyfikacji.

Witamy detektywów tajemnic i ciekawostek naszego miasta. W tym miesiącu to właśnie my - klasa VI C ze Szkoły Podstawowej nr 58 im. Kazimierza Sołtysika w Gdańsku, zabierzemy Was na ciekawy spacer. Jesteśmy grupą uczniów, która posiada różne zainteresowania. Łączy nas to, że wszyscy pasjonujemy się historią Gdańska. Ciekawi nas jego dawna kultura, obyczaje, mieszkańcy, architektura. Zawdzięczamy to naszemu nauczycielowi historii, panu Piotrowi Jażdżewskiemu, który jest również przewodnikiem i autorem książek o Gdańsku. Bardzo lubimy organizowane przez niego wycieczki, które wiodą nieznanymi nam dotąd trasami po mieście.

W tym miesiącu zapraszamy Was do wędrowki szlakiem gdańskich fortyfikacji i twierdz, których na terenie Gdańska nie brakuje. Przed wiekami nasze miasto służyło ze znakomitych umocnień, chroniących jego mieszkańców przed wrogami. Od strony zachodniej górował nad miastem Fort Góry Gradowej, od południa i wschodu strzegły miasta potężne, usypane z ziemi i kamienia wały nazywane bastionami o wdzięcznych nazwach: Żubr, Wilk, Wyskok, Miś i Królik. Jak się pewnie domyślacie, od północy takie budowy nie były potrzebne, bo ochraniały nas wody Bałtyku. Pozostałością po okresie świetności obiektów militarnych są podziemne korytarze, kazamaty, czyli podziemne pomieszczenia oraz umocnienia.

Wasza wędrowka rozpocznie się w okolicach ulicy Kartuskiej. Następnie będziecie musieli zdobyć Fort Góry Gradowej znajdujący się powyżej ulicy 3 Maja. Tu przygotowaliśmy większość zagadek. Swój szlak zakończycie na pobliskim Suchaninie. Trzymamy za Was kciuki!

1. Od strony ulicy Powstańców Warszawskich, w parku przylegającym do XVII-wiecznego Bastionu Neubauera, znajduje się niepozorny pomnik - głaz, którego dwie połowki łączy krzyż. Skromny lecz dostojny obelisk upamiętnia ofiary epidemii tyfusu, tysięcy osób: Polaków, Niemców, Kaszubów. Wybuchła ona nieopodal w latach 1945 – 1946, w położonym przy ulicy Kurkowej więzieniu, dziś Areszcie Śledczym.

Jego historia sięga XIX w. Wówczas powstałe w tym miejscu więzienie liczyło zaledwie 12 cel. Wraz z upływem czasu było rozbudowywane i powiększane. W 1917 r. jego więźniami byli m. in. Józef Piłsudski oraz generał Wojska Polskiego Kazimierz Sosnkowski. Józef Piłsudski, działacz niepodległościowy, wybitny mąż stanu i polityk oraz dowódca wojskowy, na stałe zapisał się w historii Polski. Dlatego cela, w której przebywał w Gdańsku, została przekształcona w izbę pamięci.

2. W okolicach dzisiejszego dworca PKS, znajduje się kolejne militarne miejsce. O jego wyjątkowości świadczy nie tylko położenie na jednym ze wzgórz okalających nasze miasto, lecz również jego bogata, wciąż nie do końca odkryta historia. To Fort Góry Gradowej.

Jej stoki i przedpola była kilkakrotnie miejscem zaciętych walk z nieprzyjacielem m. in. wojskami szwedzkimi, carskimi, francuskimi.

Wzniesienie, ufortyfikowane w 1655 r. przez następne stulecia stało się jednym z najważniejszych punktów obrony Gdańska. Dziś o tych wydarzeniach przypominają odbudowane umocnienia.

Fort Góry Gradowej było miejscem, które jeszcze kilka lat temu, cieszyło się złą sławą. Dziś, odnowiony, przyciąga osoby zainteresowane nauką i kulturą. Stało się to za sprawą powstania na tym terenie Parku Kulturowego Fortyfikacji Miejskich „Twierdza Gdańsk”. Swoją siedzibę ma tu Centrum Hewelianum. W zaadaptowanych budynkach fortu i bastionach czekają dla młodszych i starszych wiekiem ciekawe wystawy. To właśnie tu przekonacie się, czym jest energia, jakie są jej rodzaje i jak można ją wykorzystać. Natomiast ci z Was, którzy lubią patrzeć w niebo, dowiedzą się jak zbudowany jest nasz układ słoneczny, jak go zmierzyć oraz jakich przyrządów używano kiedyś do badania wszechświata.

Centrum zawdzięcza swoją nazwę Janowi Heweliuszowi. Ten znany i szanowany astronom, przez całe swoje życie (1611 r. – 1687 r.) mieszkał w Gdańsku. Dokonał wielu obserwacji m. in. słońca i księżyca. Obserwatorium odwiedził m. in. król Jan III Sobieski, który wspierał wysiłki naukowca. Na cześć króla, astronom nazwał nowo opisany przez siebie gwiazdozbiór Tarczą Sobieskiego.

Inny duży zespół zachowanych fortyfikacji miejskich mieści się na granicy dzielnic: Starego Przedmieścia, Dolnego Miasta i Olszynki. Może dzisiejsza wędrówka zachęci Was, aby stworzyć kolejną trasę, właśnie w tamtej okolicy.

3. Tak jak pomnik Chrystusa Zbawiciela, górujący nad miastem Rio w Brazylii, tak w Gdańsku z daleka widoczny jest Krzyż Milenijny. Usytuowany na bastionie Jerozolimskim, zwanym także Górą Gradową jest najwyższym punktem fortyfikacji. Mierzy blisko 17 metrów. Miejsce jest platformą widokową. Panorama rozciągająca się z tego miejsca ukazuje całe miasto. Jeżeli będziecie mieli szczęście, przy bezchmurnej pogodzie, każdy z Was, mający lornetkę, dostrzeże

pływające po Zatoce Gdańskiej wielkie promy pasażerskie, oraz statki przewożące towary. Warto jeszcze wspomnieć, że Krzyż Milenijny posiada kilka innych nazw, z którymi możecie się spotkać: Pomnik Tysiąclecia, Pomnik Milenijny, Pomnik Tysiąclecia Chrztu Gdańska.

4. Idąc tropem tajemnic w poszukiwaniu „Gdańskich Miniatur”, między fortem Góry Gradowej a Cmentarzem Garnizonowym, tuż przy ulicy generała Henryka Dąbrowskiego znajduje się najstarszy pomnik na terenie Gdańska. Postument, który w całości przetrwał II wojnę światową, został ufundowany w 1898 r. przez Mikołaja II, cara Rosji. Wszystkim odwiedzającym to miejsce przypomina o poległych żołnierzach rosyjskich, którzy zginęli w walkach o Gdańsk w latach: 1734, 1807 i 1813. Rok 1734 wiąże się z oblężeniem miasta przez wojska rosyjskie i saskie, czyli niemieckie.

Rok 1807 to oblężenie przez wojska polsko – francuskie, które walczyły ramię w ramię przeciw wojskom zaborów rosyjskiego i pruskiego. Rok 1813 to ponowne oblężenie przez wojska carskie.

Wysoki monument z fińskiego granitu jako jedyny w Gdańsku pomnik przetrwał II wojnę światową. Kiedy dotrzecie w to miejsce, przyjrzyjcie się dokładnie, bardzo dobrze zachowanej mozaice, która zdobi pomnik. Właśnie jej dotyczy nasze pytanie.

5. Ostatnim punktem w Waszej wędrówce, po trudach zdobywania umocnień Fortu Góry Gradowej, będzie Staw Cyganka na Suchaninie. Ta gdańska dzielnica posiada kilka nazw. W gwarze kaszubskiej nazywano ją Suchanki. Inne nazwy, które możecie dziś spotkać to Cyganka, Cygańska Góra. Staw Cyganka to środek

istniejącej w tym miejscu od średniowiecza wsi. W okresie wiosennym i letnim jest to niezwykle urokliwe miejsce, gdzie można zobaczyć niezliczoną ilość gołębi, kaczek i innych ptaków. Wokół stawu rośnie czterometrowa trzcina pospolita.

Autor: Piotr Jażdżewski

Opracowanie trasy: Paweł Jarczewski

Opracowanie graficzne: Agata Graban

Pomysłodawczyni projektu: Małgorzata Kmicińska

Bibliografia:

Januszajtis A., Jujka Z. (2003). Z uśmiechem przez Gdańsk. Gdańsk: Muzeum Historyczne Miasta Gdańska.

Samp. J. (2003). Miasto magicznych przestrzeni. Gdańsk: Wyd. „Marpress”
Kowalski W. (2003). Dwie strony krat. Gdańsk.

Cegielska J., Kowalski W. (2005). „Więzenie w Gdańsku w systemach represji XX wieku” Gdańsk – Warszawa: Wyd. Centralnego Zarządu Służby Więziennej Ministerstwa Sprawiedliwości.

Bukala G. (2006). Fortyfikacje Gdańska. Gdańsk: Nadbałtyckie Centrum Kultury.

www.hewelianum.pl

<http://ibedeker.pl/spacery/wokol-twierdzy-grodzisko>

<http://www.gdansk.pl/turystyka,89,707.html>